

Oh! e varázstól csaknem szétszakad
A gyönyörű szív s az érz: szenved,
Az fáj, hogy nem bír hozzá szárnyakat,
S istenné lenni, földi sors nem enged.
Mily korszak ez! — Élvezd Iván magad,
Én már csak nézem s jól esik szememnek!
S míg azt, a mit te most átélész, leírom,
Átélem én is, ámbar csak papíron.

Iván, telve az ifjuság rajongásával, oly nőt szeret, a kinek férje van s minthogy nagyatyja Uzon a sir széfén minden s legvégső reményét abba helyezi, hogy Iván ogja ismét fölvirágoztatni a meddősegre kárhozott családfát, Sebők, Uzon fia és Iván nagybátyja, kéri Ivánt, hogy szerelmét fojtja el, vagy legalább nagyatyja előtt titkolja. Uzon, tervet meggyusulva látván, könnyen életét veszthetné, mert:

»Ily korban már egy nap alatt kifordul
Sarkából s gyermekessé lesz az agy.
A szív, akármilyen érintné, kicsordul,
S a legkisebb hidegségtől befagy.
Folyvást olyat kíván az ifjú kortul
Mit az nem adhat, csupa bú s harag,
Dédelgetést vár attól, kit szeret,
S ha nem talál, sir, mint a kis gyerek.

Lásd ilyen lett ő, a mióta hozzá
Hideg, figyelmetlen vagy, jó Iván.
Ez életcélját s kedvét összezúzza:
Üres szekért vontatni nem kíván.
A nap leszállt, az alkony összehúzza
Lelkének szirmait, a földi várn
Le van fizetve, jó a téli szél,
S elkapva eltűn a lehullt levél.

Azonban Uzon mégis megtudja a valót. Ivánnak csak egy szavába kerülne, hogy az aggot megnyugtassa; de nem bírja azt a szót kimondani, mert a szerelem uralkodik szívében. Uzon kétségbeesve hal meg s ezzel végződik a felolvasott rész. Álljon itt belőle még két igen szép versszak:

Oh! drága árt fizet azért az ember,
Hogy föld tökélye, mesterműve lett!
Az állat tele gondnal, szeretettel
Ápolja, őrizi a kisedet.
De hálát nem vár, neki hála nem kell,
S nem fáj soha, nem búsul a felett:
Hogy az, ha többé nincs szüksége rá,
Felejtí azt, ki szülte s ápolá.

De hajh! az embert sorsa másra szánta,
Az ember rabja annak, kit szeret,
S minél több édes gondnal volt iránta,
Annál féltőbb, annál érzékenyebb,
S bár hálát nem kér, de közönye bántja,
S bár mentse, mondván: erről nem tehet.
Mégis siratja azt, hogy így kell lenni!
S megnyugszik bár, nem ad nyugalmat semmi.

Végül vendégbemutatók voltak. Greguss Ágost felolvasta Balogh Istvánnak »Hugomhoz« című epistoláját, mely itt-ott jó hangon foly, s Csalmójainak »Az uzsorás« című szatiráját; Beöthy Zolt pedig Gobi Imrétől mutatott be »Tervek, álmok«, »A szenvedőhöz« és »Este« című verseket, melyek — mint előre becsátát — »a forma csinosasága s az érzés egyszerűsége« által figyelemreméltók.

Májusi ünnepélyek. A jótékony tavaszi ünnepély, melyet a főváros előkelő hölgyei f. hó negyedik, ötödik és hetedik napján gr. Károlyi Alajos palotájának földt helyiségében s kertjében rendeznek, fölötté szépnek ígérkezik. Az ünnepély a bölcsőde-egyesület, a gyermekmenhely, a szegény-gyermek-kórház javára rendeztetik. Az ünnepélyvel kapcsolatos jótékony bazar a Károlyi-palotában tizenkét nagyobb csoportozatból fog állani, egyrészt az üveges rotundában, másrészt a kerti sátorok alatt. A tárgyakat főrangú hölgyek bőkezű adakozása folytán a legfinomabb izléssel válogatták ki s szabott ár mellett fogják eladni. Különösen érdekesnek ígérkezik az elegans tombola. A nyereményeket több ezer forint, melyet előkelő hölgyek gyűjtöttek, a leg szebb párisi, magyarországi és székely készítményű tárgyakból vásárolták. Nagy gond fordított a hazai ipartárgyak bemutatására. Az egész helyiség naponkint délután 3 órától este 11 óráig lesz nyitva, este villanyvilágítás mellett. A közreműködő hölgyek mind egészen egyszerű ruhában fognak megjelenni. Az ünnepély befejezéseül 7-én hangverseny lesz. Az ünnepély díslapját, a »Tavaszi« cz. füzetet Pulszky Polixena kisasszony buzgóan, izléssel s finom tapintattal állítá össze. A füzet négy részre oszlik; első része a képek csoportja: a címlapon kívül rajzoltak a füzetbe képeket: Székely Bertalan, Elischer Lajos Stephanie hercegnő arcképét rajzolta le azon arcképről, melyet trónörökösünk araja maga küldött P. Polixena kisasszonynak, az arckép alatt lesz a hercegnő sajátkezü aláírása; továbbá Keleti, Munkácsi, Ligeti, Rauscher, Greguss János, Jankó János, Angeli, Lotz Károly (2 képpel). A füzet szövegi része három csoportra oszlik, melyek elseje ver-

seket, a második apróságokat, a harmadik nagyobb közleményeket hoz számos írónk tollából. Ez ünnepély, május hóban egész sora fogja követni a további ünnepélyeknek. 13-án lesz a tudományos egyetem jubileuma, melyre külföldről számos küldöttséget várnak. Ezek az ünnepélyek három napig tartanak, lesz hálamise, ünnepélyes felvonulás az Akadémia nagy termébe, itt díszgyűlés, hol József főherceg is megjelen, majd bankett, azonkívül az ifjuság is rendez nagy bankettet, továbbá kirándulást és tánczvigalmat. 22-én az országos magyar gazdasági egyesület ülmeg jubileumát. Tanácskozási termében a Széchenyi képét ekkor fogják leleplezni Majláth György országbíró beszéde kíséretében; ez ünnepélyt is, melyen József főherceg szintén jelen lesz, bankettel zárják be. Végre másnap, május 23-án a Széchenyi-szobrot fogják leleplezni, melyen az ország összes megyei nagy küldöttségekkel lesznek képviselve. E nap emlékére az Akadémia érmekeket veret. Széchenyi István gróf fiai, az Ázsiából már utban levő Béla gr. és a konstantinápolyi tüzoltók főnöke, Ödön gróf szintén Budapestre érkeznek ez alkalomra, valamint Széchenyi Imre berlini nagykövet is. A szobor-bizottság küldöttségileg hívja meg a királyt a szobor-leleplezési ünnepélyre. A bizottság a leleplezési ünnepélyre nézve elhatározta, hogy a meghívott vendégek az Akadémiával szemközt levő rácson át fognak a számukra fenntartott helyre belépni, míg a nagy közönség a rácson kívül foglal helyet. A budapesti dalegyetek a lánczhid oldalán lévő rácson állíttatnak fel. Az ünnep többi részleteit a bizottság később fogja megállapítani.

Az országos régészeti és embertani társulat keddi ülésében Lenhossék József tartott felolvasást a koponyák szabálytalanságáról, melyek a legrégibb kortól a legújabbig a tudósok által megfigyeltettek. Némelyiket nagyon földicsérte, mint egy, — valószínűleg a középkorban élt — barát koponyáját; a Rózsa Sándorét s Bogár Imrét sem épen közönségesnek ítélte. — Majláth Béla »A Vág-völgy őskori védműveit« ismertette, illusztrálván felolvasását a helyszínen készített rajzaival. A Felső-Vág-völgyen maradványaiban még föltalálható védművek visszanyulnak az ősbrown korba; de sem ezek, sem a bronz kultúra egyéb maradványai nem viselnek magukon oly határozott jelleget, hogy belőlük valamely ő, alkotó nemzetre lehetne következtetni. Egyszersmind ismertette Neudeck Gyula »a felső Vág-völgy german erődítményei« című művét, melyben a Vág-völgy erősei, mint a germánok, guádok és markomannok alkotásai szerepelnek. Majláth bőven bebizonyítja kétségtelen történeti adatokkal, hogy a Felső-Vág völgyén germánok, guádok nem fordultak meg, s hogy a germánoknak és guádoknak tulajdonított védművek helyén épült toronyépítmények az Árpádok s a husziták harczaiból, azaz a XIII. és XV. századból madtak fönn. Az ülés többi részét kisebb jelentőségű leletek bemutatása töltötte be. Zichy Jenő gr. a szent-györgyi (zalamegyei) őskori leletet, Rómer Flóris pedig némi, Udvardiban, Biharmegyében, tömegesen talált lőszárcsontokat mutatott be. Kulifay Adolf saját ereszi leletét, Varázséji Brandl tanár rajzait a pozsonyi Szent-György egyházzól mutatta be pár magyarázó szó kíséretében.

Toldy Ferencz siremlékének ünnepies felavatása, előre nem láthatott akadály miatt, május elejéről a jövő őszre maradt. A sirbolt ugyanis a multkori nagy esőzések idején megtelt vízzel, a mit nem elég kiszivattyuztatni, hanem a sirboltot egyszersmind áthatlan cementtel kell biztosítani a jövődöbeli ilyenü bajoktól. A munkával apr. hó 25-dikéig nem készülhetek el, a fennálló rendszabály pedig nem engedi meg, hogy 25-dikén tul októberig, (a melegebb időszakban), holttesteket egy sirból a másikba áthelyezzenek. Ekkép a Kisfaludy-Társaság az ünnepélyt kénytelen őszre halasztani.

Nagyszerű adomány. Somogyi Károly, esztergami nagyprepostot első helyen fogja ünnepelhetni a szegedi egyetem azon nemeslelkű férfiak között, kik adományaikkal létesítéséhez hozzájárultak. Somogyi ugyanis 60,000 kötetből álló, fölötté értékes könyvtár ajándékozott Szegednek. Erre nézve már az okmány is aláíratott, melyben a nagylelkű adakozó még 1000 forint évi járulékot is biztosít a könyvtár fenntartási és gyarapítási költségeire, kikötve, hogy Szeged városa erre a célra legalább ugyanennyit fordítson minden esztendőben. A Szegednek így ajándékkép jutó könyvtár a legbecesebb műveket tartalmazza. A város már helyet is jelölt ki e gyűjtemény számára a reáliskolai épület földszintjén. A könyvtár egy, az ajándékozó ajánlatára kinevezendő hivatalnok által fog az ajándékozó személyes fölügyelete mellett berendeztetni és ugyanígy készülni el a katalogus is.

Uj barlangot fedeztek föl legközelebb, mint röviden már említettük, Mehádián. Egy román napszámos,

ki olasz munkásokkal együtt dolgozott a Hercules-fürdő építkezéseinel, már több hét előtt valami barlangról beszélt társai előtt, mely a közelben lenne. A munkás egy román nyelven fogalmazott iratot mutatott társainak, mely a barlang fekvéséről pontos rajzot ad s ezenfelül azon közlést is tartalmazza, hogy a barlangban 800 darab aranypénz, 5 oka arany és egy üst más drágapénz van elásva. A munkások közül három titokban utra is kelt a barlangot felkeresni; megtalálták, de nem tudtak behatolni, egy második alkalommal sem. Harmadikban azután 25 férfi indult a barlanghoz, kötelekkel, csákyakkal és fáklyákkal ellátva s ezeknek sikerült a barlang egy részét átkutatni. A remélt kincsre nem akadtak, de a barlang maga igen érdekes volt. Az 1284 méter magas Domoglet hegyben fekszik s nyílása nagyon szűk. Benseje terrasse alaku. Ez ideig sok csontot, fogakat és több példány csepkövet hoztak fel a barlangból. Egyes kővületeket is találtak, melyek hasonlóan a csontokhoz örvízlelőtti állatok maradványai. A lehetőség, hogy e barlangban egykor rablóbanda talált rejtékhelyet s talán menekülésre kényszerítve itt pénzt ázott el, nincs kizárva. De az esetben is valószínű, hogy a kincs már régen el is szállítottott. A barlangot legközelebb szakértők fogják megvizsgálni, Banko bárónak, a fürdő igazgatójának fölügyelete alatt.

Musa ensete a neve egy nevezetes forró égövi növénynek, mely a budapesti egyetemi növénykert pálmaházában e napokban virágzásnak indult. A pizáng-félék banán-családjához tartozik. Gondos ápolás és ügyes kertészeti fogások segítségével sikerült Közép-Afrika ezen növényét pálmaházunk légkörével annyira megbarátkoztatni, hogy két évnek leforgása alatt szépen kinővén magát, virágozni is kezdett. A banán a nagy üvegház rotundájában áll s fiatal kora daczára körülbelül öt méter magas s törzsének vastagsága 35—40 centiméter. A törzs tetejéről kiinduló szép fénylőzöld levelek hossza három méter, egy-egy levél szélessége 40—45 centiméter. A szár tetején lefelé hajolva látható a nagy virágzat, mely körülbelül egy méternyi hosszú nyélen, körökben elhelyezett nagy sötétzöld levelekből áll és ezek hónaljában ülnek az igénytelen sárgás-fehér színű virágok. Egy ily gyűrűben száznál több virág látható egyszerre és egy ily virágzat, teljes levirágzása alatt több ezer virágot hoz létre. Az ensete banánt már Bruce felemlíti (1768—1773) Közép-Afrikában tett utazása alkalmával. Ugorka-alaku gyümölcse roppant bőségben terem. Hogy számokban szóljunk, körülbelül két mázsát terem minden növény évenként. De ezen nem kell csodálkozni, mert az óriási virágnak nagy levelei alatt köröskörül 19,900 apró virága van elrejtve és három ágat feljleszt ölnyi hosszúságban egymásután egy év alatt. Nem minden virágból lesz ugyan gyümölcs, mert a virágtengely végén levő virágok porodásak és ezekből gyümölcs soha sem képződhetik. E gyümölcs nem ehető, míg a hatalmas szárból nyert liszt, több vidék lakóinak egyetlen tápanyaga gyanánt szolgál. Közép-Afrika belsejében terjedelmes fensíkokkal találkoznak, melyek alig bírnak valami esssel és a rajtok keletkező nagy mocsarak a gabonatermelést lehetetlenné teszik. Itt van az ensete banán hazája. A szárból nyert liszten kívül, melynek ize hasonlít a friss, de nem teljesen kisütött buzakenyérhez, a főgyökér is szolgál eledélül. Ez utóbbi megfőzve, a jó burgonya ízével bir. Hogy a füvészkerti hoz-e létre gyümölcsöt, az még a jövő titka: eddig legalább egyetlen egy üvegházi Musa sem hozott.

A kivándorlás hazánknak különösen felvidéki megyéiből, sajnos, mind nagyobb mérvet ölt. Jelentékeny része a kivándorlóknak Kassán utazik át. Átlag naponkint 40—50 személy megy onnan az ismeretlen sorsnak eléje. Többnyire abauj- és zemplémmegyei illetőségűek; a sárosiak csak Aboson szállnak a vasuti kocsiokba. Amerikából írják, hogy uj évtől márcz. végeig 750 magyar ember vándorolt az Egyesült Államok területére. Jóval több azonban a most uton levők száma. Soha annyi utazót hajók nem szállítottak, mint mostanában. Ápril elején — főképen a német hajók Brémából és Hamburgból — tömve voltak kivándorlókkal Európa minden államából. Hét, nyolcz söt kilencz százon felül visz egy-egy hajó. Köztük átlag 40-50 számítható hazánkra. Oly kivándorlók is vannak, kik Philadelphiában kötnek ki, míg mások Dél-Amerikában keresnek uj hazát. Szegény kivándorlóink azt hiszik, hogy ott tárt karokkal várják őket. Így is volna ez, ha pénzes emberek volnának; mert egy nap alatt mindentől kifosztanák őket. Németek és svédek hamar kapnak alkalmazást, mert tudnak az amerikaival érintkezni, tudnak nyelveket. Nem így a miéink. Soh' se higgyék, hogy ott földelmet kapnak, örüljenek, ha napszámba fogadtatnak valamely bányában vagy tölténygyárban. Fogalmuk lehet a